

Martina Olaizola Balerdi

*Getaria,
Gipuzkoa
(1912-2010)*

Aurkibidea

Biografia

Urdanetan jaio eta gazterik Aizarnazabalgo Sarasola auzunera joan zen bizi izatera. Inguruko beste hainbat neska gazte bezala, 17 urterekin Getariara joan zen zerbitzatzera; udan Donostian ere aritu zen. Getariako arrantzale batekin ezkondu ondoren, zerbitzari lanak utzi, eta arrantzako kontuetan aritu izan da beti, arrain-salmentan (Getariako kaleetan eta Donostiako azokan) eta sare-konpontzen.

Zintak

GET-015

- **Proiektua:** Getaria: euskara eta itsasoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2006-11-16
- **Iraupena:** 42 min
- **Euskarria:** DVD
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Aizarnazabaldik Getariara antxoa lanera

- **Erref:** GET-015/002
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:00:50. **Bukatu:** 00:02:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Neskameak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Aitak Aizarnazabalen baserria erosi eta bertara etorri ziren bizitzera Urdanetatik. Aitak eta osabak antxoatarako txalupa zuten ("Abarkas") eta bera antxoa-lanera etortzen zen Getariara. Gero Migel Alegriaren salazoiria etorri zen fabrikara lanera. Txortak egiten lan egiten zuen. 17 urte baino lehen neskame etorri zen nagusiaren etxera eta bost urte egin zituen bertan.

2. Donostiako hotelean egiten zituen lanak

- **Erref:** GET-015/003
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:02:40. **Bukatu:** 00:04:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Lagun bat eta biak Donostiara joan ziren Hotel Correosera lanera. Apiril alderako joaten ziren. Berak makinak maneiatzen zekien eta hotelerako alfonbrak eta koltxak egiten zituen. Ekain aldera jendea etortzen zenean jangelan zerbitzatzen aritzen ziren. Jangela nola garbitzen zuten.

3. Gerra hasierako bizipenak hotelean

- **Erref:** GET-015/004
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:04:50. **Bukatu:** 00:06:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

<p>Irail bukaeran baserrira itzuli zen hoteletik. Izeba bati umeak zaintzen laguntzera joan zen hilabete batzuetarako, eta josten ikasten ere ibili zen. Hurrengo apirilean, berriz hotelera. Gerra hasiera nola bizi izan zuten hotelean zeudela. Etxekoandreak eta familiak alde egin behar izan zuten eta eurak kamioian etxera bidali zituzten.</p>

4. Mutil-laguna hil zitzaion gerran, bera haurdun zegoela

- **Erref:** GET-015/005
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:06:25. **Bukatu:** 00:08:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Lanbideak » Neskameak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Gerra denboran, haurdun geratu zen. Mutil-laguna itsasontzian gerrara joan zen, eta bertan hil zen, 24 urte zituela. Mutilaren anaia gerratik itzuli zenean, berekin ezkondu zen 1940an. Bitartean, umea izan zuen berak eta mutil-lagunaren gurasoen etxera etorri zen bizitzera. Haiek umea zaindu eta berak zerbitzatzen lan egiten zuen. Zarauzko harakin baten etxean lan egin zuen hasieran eta gero Miramar hotelera joan zen.</p>

5. Donostian neskame egon zeneko kontuak

- **Erref:** GET-015/006
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:08:30. **Bukatu:** 00:11:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Getariara itzuli, eta Donostiara neskame joan zen berriz tranbietako zuzendariaren etxera. Zumaiaiko neska batekin batera egon zen bertan eta ondo konpontzen ziren. Elkarri laguntzen zioten. Getarian neska gazteek ez zuten lanerako beste aukerarik, eta zerbitzatzera joaten ziren. Berak umea aurrera ateratzeko lan egin behar zuen. Garai gogorrak izan ziren berarentzat. 1940an, ezkontzeko itzuli zenean Getariara, bere lankidea ere berarekin itzuli zen.

6. Gizona motor txikiarekin eta bera arraina saltzen kalean

- **Erref:** GET-015/008
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:11:55. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantza-orokorra

Laburpena:

1940an ezkondu zen bere mutil-laguna zenaren anaiarekin. Senarrak hasieran bapore batean lan egiten zuen, baina gero motor txiki batekin bere kontura hasi zen eta Martinak arraina saltzen edo sare-konpontzen lan egin behar. Arrain asko saltzen zuen kalean; non jartzen zen.

7. Donostiara arraina saltzera

- **Erref:** GET-015/009
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:13:40. **Bukatu:** 00:16:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Natura » Flora
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantza-orokorra

Laburpena:

Getarian salmenta gutxitu zenean, Donostiara joaten ziren arraina saltzera. Senarrak goizean goiz sarea bota eta 10ak aldean jasotzen zuen. Arraina izotzetan preparatzen zuten eta hurrengo goizean Donostiara joaten ziren saltzera. Ze arrain-klase harrapatzen zuten. Plazako arrandegi batera eramaten zuten arraina.

8. Sare-konpontze lanak

- **Erref:** GET-015/011
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:18:10. **Bukatu:** 00:19:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Sare-konpontze lanak nola egiten zituzten; zuloak josi edo puska handia apurtuta zegoenean puska berria josten zuten. Beraiek ez zituzten sareak tindatzen, txikiak ziren eta. Sare handiak tindatu egin behar izaten ziren.

9. Motor txikiarekin harrapatzen ziren arrain-klaseak

- **Erref:** GET-015/013
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:20:45. **Bukatu:** 00:23:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Natura » Flora

Laburpena:

Arraina ondo saltzen zuten Getarian. Garbitu gabe saltzen zuten arraina. Sare

handiko arrainak (zabalera "angel"; zapua; tola; raia...) garbitu egiten ziren. Zabalera arraina nolakoa zen. Motor txikiarekin harrapatzen ziren arrainak. Goizean goiz botatzen zen sarea.

10. Antxoa fabrikako lanak

- **Erref:** GET-015/014
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:23:20. **Bukatu:** 00:25:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Antxoei burua kentzea izaten zen emakumeen lana kontserba fabrian. Txortak egiten zituzten eta ilaran jartzen zituzten barriletan, bakoitzari gainetik gatza botata. Gero, prentsan jartzen zuten hura harriekin. Nagusiak saltzen zuen gero jeneroa. Bi erreal ematen zizkieten.

11. Atuna eta papalardoa kontserbatzeko lanak

- **Erref:** GET-015/015
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:25:05. **Bukatu:** 00:27:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Atun kontserbetan ere lan egin izan zuen. Orduan "papalardua" (palomita) asko hartzen zen eta hura ere atuna bezala jartzen zen kontserban. Orlando fabrian lan egin zuen. Nola jartzen zuten atuna kontserban. Beraien lana atuna latetan jartzea izaten zen. Antxoa filetetan nola jartzen zuten neguan.

12. Igandetako entretenimenduak zinea eta plazako musika

- **Erref:** GET-015/016
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:27:20. **Bukatu:** 00:29:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Getaria gaur egun baino pobreagoa zen. Jaietan ere lan egiten zen; lan asko egin behar izaten zen. Igandetako musika egoten zen plazan eta inguruetatik jendea etortzen zen. Herriko batzuk zinea jarri zuten, baina 3 urte inguru bakarrik iraun zituen. Orduan ez zuten beste entretenimendurik izaten.

13. Aizarnazabaldik Getariara aldea hizkeran

- **Erref:** GET-015/018

- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:33:45. **Bukatu:** 00:35:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Aizarnazabaldik Getariara badago aldea euskaran; ze diferentzia nabaritzen dituen. Zarauzkoa ez zaio hain desberdina egiten Aizarnazabalgotik. Getarian, Aizarnazabalen eta Urdanetan dena euskaraz egiten zen; Zarautzen eta Lasarten ez.

14. Urdanetan ibili zen eskolan 10 urtera arte

- **Erref:** GET-015/019
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:35:20. **Bukatu:** 00:37:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Apaizak ematen zien eskola Urdanetan. 10 urtera arte ibili zen eskolan. Bi komunio egiten ziren: txikia eta handia. Komunio handia egindakoa, 10 urterekin, lanera. Matematikako oinarria ondo ikasi omen zuen. Dotrina erakusten zien ondo. Apaizak euskara eta erdara nahastuta irakasten omen zien. Gustura joaten zen eskolara; bere anaiek piper egiten zuten.</p>

15. Udararen esnea eramatera Alameda hotelera

- **Erref:** GET-015/020
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:37:05. **Bukatu:** 00:37:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:

12 urte zituela udararen esnea eramaten zuten Hotel Alamedara Urdanetatik astoarekin. Erregea (Alfontso XII.a) ere egon omen zen hotelean. Bidea ere hala-moduzkoa zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com